

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовано комисију: 18. 09. 2019. године, Наставно-научно веће Правног факултета у Новом Саду
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: - Др Драган Митровић, редовни професор, изабран за правнотеоријску ужу научну област 2000. године, Правни факултет Универзитета у Београду (председник комисије). - Др Слободан Орловић, редовни професор, изабран за јавноправну ужу научну област 2018. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду (члан комисије). - Др Драгутин Аврамовић, ванредни професор, изабран за правнотеоријску ужу научну област 2017. године, Правни факултет Универзитета у Новом Саду (члан комисије-ментор).
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Милош, Родољуб, Галић
2. Датум рођења, општина, држава: 29. 03. 1991. године, Босанско Грахово, Босна и Херцеговина
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Правни факултет у Новом Саду, Општи смер, мастер правник
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2015. година, Јавно право
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Кандидат нема звање магистра наука – кандидат има звање мастер правника
6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Кандидат нема звање магистра наука – кандидат има звање мастер правника
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: „Теорија државне суверености у делу Слободана Јовановића“

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација има укупно 340 страна, од којих 294 стране чине интегрални текст дисертације. Укупан број фуснота је 794, а укупан број библиографских референци 268.

Кратак садржај дисертације:

Докторска дисертација се састоји из увода, пет делова, закључка, списка коришћене литературе, литературе са интернета и правних прописа:

Увод (странице 27-30) – у уводу кандидат објашњава тему докторске дисертације и то колико је она до сада обрађена у правној науци, те приказује метафизички наратив теорије државне суверености Слободана Јовановића.

Први део – Уводне теме (странице 31-86) – у првом делу кандидат образлаже тему докторске дисертације, објашњава предмет и проблем, као и методе и циљеве истраживања и поставља основне хипотезе. Потом кандидат поставља термилошки и појмовни оквир истраживања. Затим, у дисертацији се приказује теорија суверености у компаративној и домаћој теорији државе као и живот и дела Слободана Јовановића. Кандидат долази до закључка да се теорија државне суверености у делу Слободана Јовановића састоји из три елемента, а то су држава, власт и право који су истовремено настали.

Други део – Слободан Јовановић о држави (странице 87-171) – у другом делу дисертације кандидат обрађује први елемент теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића а који се односи на државу као носиоца суверености те на квалитативне преображаје суверености као својства државне власти у Јовановићевом делу. Прво се износе претпоставке настанка државе, те онтолошка својства државе као правне личности која се састоји од заједничке воље, а која се манифестује преко суверених законодавних, и несувених извршних и судских органа, те улоге уставног судства и њиховог деловања у времену и простору преко аката које доносе. Кандидат у овом делу дисертације износи и критику теорије парламентарне суверености, и обрађује проблем суверености у федералној држави. На крају другог дела, кандидат анализира сврху државе, односно оправдање и циљ постојања државе у делу Слободана Јовановића.

Трећи део – Слободан Јовановић о власти (странице 171-250) – у трећем делу кандидат истиче да је суштина власти хијерархија, те да су различити узроци настанка власти у правној и у ауторитарној држави. У правној држави узрок настанка власти је тежња подређених субјеката за извесном стварношћу која се манифестује као правна сигурност, док је узрок настанка власти у ауторитарној држави самовоља владајућег субјекта. Кандидат анализира власт у правној држави и долази до закључка да се власт манифестује у њена два појавна облика а то су ауторитет и сила, која се према Јовановићевом мишљењу ублажавају кроз начело поделе власти и међусобне односе између три гране власти. Ограничена власт омогућава настанак правне државе. Аутор долази до закључка да Јовановићев став да се суверена власт може поделити, није потпуно доследно изведен у његовим делима. Јовановић је дакле мишљења да власт мора да буде што блажа како би омогућила развој подређених субјеката, а то се постиже њеном одговорношћу која има два облика – одговорност једне власти пред другом и одговорност све три гране власти пред јавним мњењем. Кандидат у овом делу анализира разлику између Русоове опште воље и Јовановићеве заједничке воље те критикује теорију народне суверености са становишта Јовановићеве теорије државне суверености. На крају овог дела дисертације, аутор анализира ниже облике власти у држави те њихов однос са сувереном влашћу.

Четврти део – Слободан Јовановић о праву (странице 250-287) – у четвртном делу аутор долази до закључка да је организованост суштинска карактеристика права као феномена у Јовановићевој теорији државне суверености, чију егзистенцијалну претпоставку чине апстрактне форме. Супротност сили као појавном облику власти која је организована правним нормама стоји неорганизована сила различитих друштвених чинилаца који могу бити на пример криминалне групе или пак појединачни учиниоци кривичних дела. Кандидат долази до закључка да се простор слобода и права грађана који држава оставља појединцима у савременом свету састоји од линеарне слободе, која представља према

мишљењу аутора концепт правним нормама уређене слободе. Њену супротност представља дубинска слобода, која се у онтолошком смислу састоји од самовоље слободних субјеката, а која представља реликт прошлости у савременом свету. Дубинска слобода је била обележје власти апсолутистичких владара у историји. Аутор анализира правну сигурност и суштину института правне државе као врховних вредности савременог демократског дискурса, те критикује теорију о природним правима човека и теорију правне суверености са становишта Јовановићеве теорије државне суверености.

Пети део – Завршна разматрања (странице 287-305) – у петом делу кандидат анализира утицаје на развој Јовановићеве теорије државне суверености, те разматра поруке које би Слободан Јовановић упутио данашњем српском уставотворцу из аспекта његове теорије државне суверености, те излаже могуће правце развоје уставног уређења Републике Србије у светлу Јовановићевог дијалектичког метода.

Закључак (странице 306-320) – у закључку кандидат излаже резултате истраживања и закључке везане за саму теорију државне суверености у делу Слободана Јовановића.

Списак коришћене литературе, литература са интернета, правни прописи (странице 321-340) – на самом крају дисертације, кандидат наводи списак коришћене литературе, литературу са интернета и правне прописе.

Детаљан садржај докторске дисертације:

РЕЗИМЕ.....	21
УВОД.....	27
ПРВИ ДЕО–УВОДНЕ ТЕМЕ	31
1. МЕТОДОЛОШКИ ОКВИР ИСТРАЖИВАЊА	31
1.1. Образложење теме докторске дисертације.....	31
1.2. Проблем истраживања	32
1.3. Предмет истраживања	34
1.4. Циљ истраживања.....	35
1.5. Методи истраживања	36
1.6. Специфичности Јовановићевог дијалектичког метода	40
1.7. Општа и посебна хипотеза.....	42
2. ПОЈАМ „СУВЕРЕНОСТ“	43
2.1. Материјална димензија појма „сувереност“	44
2.2. Формална димензија појма „сувереност“–термин.....	46
3. СХВАТАЊА О СУВЕРЕНОСТИ КРОЗ РАЗЛИЧИТЕ ИСТОРИЈСКЕ ЕПОХЕ У КОМПАРАТИВНОЈ ТЕОРИЈИ ДРЖАВЕ	48
3.1. Схватања о суверености у античком свету	50
3.2. Схватања о суверености у средњем веку.....	55
3.3. Схватања о суверености у новом веку.....	59
3.4. Схватања о суверености у савременом свету и ера постсуверености	73
4. СХВАТАЊА О СУВЕРЕНОСТИ У ДОМАЋОЈ ТЕОРИЈИ ДРЖАВЕ.....	77

5. ЖИВОТ И ДЕЛА СЛОБОДАНА ЈОВАНОВИЋА	83
ДРУГИ ДЕО–СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ О ДРЖАВИ	87
1. ПРЕТПОСТАВКЕ НАСТАНКА ДРЖАВЕ	87
1.1. Два облика преддржавног стања	90
2. НАСТАНАК ДРЖАВЕ КАО ВОЈНЕ УСТАНОВЕ	94
2.1. Настанак држава у савременом свету	97
3. ДРЖАВА КАО ПРАВНА ЛИЧНОСТ	100
3.1. Природа заједничке воље	102
3.2. Проблем одређивања заједничке воље	105
3.3. Хтење као садржина воље државних органа	108
3.4. Врсте државних органа	111
4. ЗАКОНОДАВНИ ОРГАНИ	114
4.1. Парламент	114
4.1.1. Двodomни систем	116
4.2. Начин избора чланова законодавних органа	119
4.2.1. Начин избора чланова горњег дома	122
4.3. Народ као непосредни законодавац	123
4.4. Законодавни акти	126
5. КРИТИКА ТЕОРИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРНЕ СУВЕРЕНОСТИ	133
6. ИЗВРШНИ ОРГАНИ	137
6.1. Шеф државе	138
6.2. Влада	140
6.3. Службеници	144
6.4. Акти извршних органа	146
7. СУДСКИ ОРГАНИ	151
7.1. Пресуда	153
8. УСТАВНО СУДСТВО	155
9. О ПРОБЛЕМУ СУВЕРЕНОСТИ У ФЕДЕРАЛНОЈ ДРЖАВИ	159
10. ОПРАВДАЊЕ И ЦИЉ ДРЖАВЕ	162
10.1. Претња револуцијом као гарант правне државе	162
10.2. Држава као морална установа	165
10.3. Војна, правна и културна мисија државе	168
ТРЕЋИ ДЕО–СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ О ВЛАСТИ	171
1. ХИЈЕРАРХИЈА КАО СУШТИНА ВЛАСТИ	171
2. УЗРОЦИ НАСТАНКА ВЛАСТИ	175
3. ОНТОЛОШКА ДИМЕНЗИЈА СУВЕРЕНЕ ВЛАСТИ	178

3.1. Може ли се сувереност ипак поделити?	183
3.1.1. Студија случаја–Пример Сједињених Америчких Држава	185
4. ФЕНОМЕНОЛОГИЈА СУВЕРЕНЕ ВЛАСТИ	189
4.1. Ауторитет	190
4.2. Сила.....	193
5. СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ О СУВЕРЕНОСТИ И НАЧЕЛУ ПОДЕЛЕ ВЛАСТИ.....	197
5.1. Улога устава у организацији поделе власти.....	203
5.2. Начело поделе власти у светлу Јовановићевог схватања непарламентарне представничке демократије	206
5.3. Начело поделе власти у светлу Јовановићевог схватања парламентарне представничке демократије	209
5.3.1. Опште карактеристике односа између законодавне и извршне власти у парламентарном систему	210
5.3.2. Опште карактеристике односа између законодавне и судске власти у парламентарном систему	213
5.3.3. Опште карактеристике односа између извршне и судске власти у парламентарном систему	216
6. ДА ЛИ СЕ ВЛАСТ МОЖЕ ПРЕНОСИТИ СА ЈЕДНЕ ГРАНЕ НА ДРУГУ?	222
7. ГРАНИЦЕ ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ	228
7.1. Одговорност власти.....	228
7.2. Јавно мњење.....	232
8. КРИТИКА ТЕОРИЈЕ НАРОДНЕ СУВЕРЕНОСТИ.....	238
8.1. Разлика између опште и заједничке воље	242
9. НИЖИ ОБЛИЦИ ВЛАСТИ	245
ЧЕТВРТИ ДЕО–СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ О ПРАВУ	250
1. ОРГАНИЗОВАНОСТ КАО СУШТИНА ПРАВА	250
1.1. Апстрактне форме као егзистенцијалне претпоставке права	253
2. ОДНОС ИЗМЕЂУ ОРГАНИЗОВАНЕ И НЕОРГАНИЗОВАНЕ СИЛЕ	256
3. ПРОСТОР СЛОБОДА И ПРАВА ГРАЂАНА.....	262
3.1. Дубинска слобода	265
3.2. Линеарна слобода	267
3.3. Критика теорије о природним правима човека.....	268
4. ПРАВНА СИГУРНОСТ	273
5. СУШТИНА ИНСТИТУТА ПРАВНЕ ДРЖАВЕ.....	276
6. КРИТИКА ТЕОРИЈЕ ПРАВНЕ СУВЕРЕНОСТИ.....	283
ПЕТИ ДЕО–ЗАВРШНА РАЗМАТРАЊА.....	287
1. УТИЦАЈИ НА ЈОВАНОВИЋЕВО СХВАТАЊЕ ТЕОРИЈЕ ДРЖАВНЕ СУВЕРЕНОСТИ ..	287
2. ПОРУКЕ СЛОБОДАНА ЈОВАНОВИЋА СРПСКОМ УСТАВОТВОРЦУ	292

3. МОГУЋИ ПРАВЦИ РАЗВОЈА УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У СВЕТЛУ ЈОВАНОВИЋЕВОГ ДИЈАЛЕКТИЧКОГ МЕТОДА	302
ЗАКЉУЧАК	306
СПИСАК КОРИШЋЕНЕ ЛИТЕРАТУРЕ:.....	321

У ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација обухвата све делове који су неопходни како би један рад чинио заокружену целину. У том смислу докторска дисертација има увод, закључак и централни део подељен на пет делова. На крају дисертације дат је и списак коришћене литературе и извора.

У уводу докторске дисертације је приказан метафизички наратив који је претпоставка теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића. Кандидат истиче да је теорија суверености једна од најважнијих парадигми од којих зависи правни и политички положај чланова једног друштва, те износи суштинске разлоге зашто је концепт суверености уопште настао у људској заједници, те аргументе зашто је развој Јовановићевог концепта државне суверености важан и у савременом свету.

Први део докторске дисертације (**Уводне теме**) садржи све неопходне елементе. Кандидат у уводним разматрањима јасно, прецизно и методолошки исправно образлаже тему докторске дисертације и одређује проблем, предмет и циљ истраживања, методе које ће користити у раду (методе који су уобичајени за правне науке), специфичности Јовановићевог дијалектичког метода, и општу и посебну хипотезу. При постављању опште и посебне хипотезе кандидат показује веома добро познавање ове материје и погађа суштину проблема теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића. Проблем теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића изискује да се реше две основне дилеме. Прва дилема је парадигма о истовремености настанка државе, власти и права. Друга дилема је дилема о Јовановићевом ставу да истовременост настанка државе, власти и права проузрокује настанак правне државе. Кандидат истиче да је пре решавања дилема потребно појмовно анализирати саму теорију суверености, те приказати њен развој кроз историју у домаћој и компаративној теорији државе како би се она разумела у потпуности, као и сам Јовановићев живот, како би се схватиле специфичности његове теорије државне суверености. Сви остали делови докторске дисертације јасно произлазе из постављеног предмета истраживања и постављених хипотеза.

Други део докторске дисертације (**Слободан Јовановић о држави**) је посвећен приказу и анализи државе као носиоца суверености у делу Слободана Јовановића. Аутор закључује да је у Јовановићевој теорији суверена апстрактна правна личност државе која се састоји од заједничке воље, а која се исказује у времену и простору преко законодавних органа, који одређују простор и границе деловања извршних и судских органа. Однос правне личности државе и суверених законодавних органа, Јовановић посматра као однос заступника и заступаног, чиме иде корак даље од немачке правне теорије, пре свега Блунчлијеве, чију суштину представља схватање да су држава и њени органи нераскидиве појаве. Посебна вредност овог дела дисертације огледа се не само у томе што је обрађена правна личност државе у Јовановићевом делу, узроци њеног настанка који се огледају у колективном нагону за самоодржањем, те њени органи, законодавни, извршни и судски, већ што је кандидат истраживањем дошао до закључка да се правна личност државе састоји од заједничке воље, која настаје међусобним сузбијањем воља друштвених група, које се пресликавају на међусобно сузбијање воља чланова парламента, те горњег и дољег дома, и различитих сазива домова у различитим временским периодима. Суштинска карактеристика заједничке воље је што она настаје путем компромиса, односно међусобним попуштањем, како ничија воља у друштву не би била неограничена. Сузбијање индивидуалних воља, у сложеној (федералној) држави, иде још за корак даље у односу на унитарну државу, с озиром да у сложеној држави долази до међусобног сузбијања воља између савезне државе и држава чланица које су углавном представљене у горњем дому, у ком процесу неспорну улогу игра и уставни суд савезне државе. Кандидат такође исправно примећује да иако је Јовановић сматрао једино законодавне органе сувереним, његова теорија се суштински разликује од теорије парламентарне суверености каква је актуелна у Уједињеном Краљевству, те износи оригиналну критику теорије парламентарне суверености. На крају овог дела, аутор долази до закључка да је Јовановић био заговорник повратка морала у јавни

дискурс и да је сматрао да држава треба да буде морална установа, јер морал представља један од најбољих начина за исказивање заједничке воље и колективног нагона за самоодржањем у једном друштву.

У **трећем делу** докторске дисертације (**Слободан Јовановић о власти**) кандидат обрађује Јовановићево схватање власти као другог елемента у његовој теорији државне суверености. Полазећи од тога да је хијерархија суштина власти, те да су различити узроци настанка власти у ауторитарној и правној држави (у ауторитарној то је жеља владајућег субјекта за самовољом, а у правној, жеља подређених субјеката за правном сигурношћу) кандидат приказује онтолошку и феноменолошку димензију суверене власти. Предмет анализе у овом делу докторске дисертације су Јовановићева схватања о подели власти, те његове дилеме да ли је боља непарламентарна или парламентарна представничка демократија, и да ли се власт може преносити са једне гране на другу. Вредност овог дела дисертације огледа се у чињеници да кандидат указује да Јовановић није био доследан у својим схватањима током читавог живота, те да је одређене ставове модификовао и мењао, с обзиром да је прво заговарао модел непарламентарне представничке демократије у коме је теже извести преношење прерогатива власти са једне гране на другу, а касније парламентарне представничке демократије у којем постоје области у којем гране власти заједнички делују, и у ком може да дође до трансмисије прерогатива са једне на другу грану власти. Такође, кандидат се на критички начин односи ка Јовановићевим ставовима, и закључује да он у свом делу није доследно извео начело поделе власти. Јовановић сматра да је суверена власт једна, али да се у стању мира она може поделити. Овакав став је, према мишљењу кандидата, неодржив, јер две власти могу да постоје упоредо само у стању мира. Уколико би се оне сукобиле, једна власт би потчинила себи другу, те би била највиша и суверена. Анализа указује да је Јовановић у току свог рада правио одређена одступања како би дао аргументе за ставове који понекад нису били одрживи. Кандидат анализира ограничење државне власти које се постиже одговорношћу једне власти пред другом, те одговорношћу све три власти пред јавним мњењем. На самом крају овог дела дисертације, кандидат аргументовано и тачно критикује теорију народне суверености из аспекта Јовановићеве теорије државне суверености, те прави разлику између опште и заједничке воље, и указује на предности теорије државне суверености с обзиром да она омогућава опстанак и прогрес целине друштва, за разлику од теорије народне суверености, која омогућава опстанак и прогрес само политичке већине друштва.

Четврти део дисертације (**Слободан Јовановић о праву**) представља наставак идеје коју кандидат заступа од самог почетка – држава, власт и право су нераскидиве појаве у Јовановићевој теорији државне суверености. Након анализе организованости као суштине права, те односа организоване и неорганизоване силе, кандидат закључује да је правна норма део силе у онтолошком смислу у свакој правној држави. Право је неопходно како би организовало силу, тако да она остави грађанима простор права и слобода деловања. Посебна оригиналност овог дела дисертације састоји се у чињеници да кандидат одређује два потпуно нова концепта слобода, која произлазе из анализе Јовановићевог дела, а то су дубинска и линеарна слобода. Како истиче, дубинска слобода представља апсолутистички концепт слобода који је уживао једино суверени (владајући субјект) кроз историју, а која се састоји од апсолутно слободног поступања према свим лицима и стварима до којих сеже. Овај концепт слобода у савременом свету потиснула је линеарна слобода, која представља садржински и нормативно уређен простор деловања правних субјеката. Кандидат посебну пажњу посвећује критици теорије о природним правима човека и истиче да је она одржива једино у револуцијама и ратним стањима која су погубна по људску заједницу. Суштина постојања државе као феномена огледа се у обезбеђивању правне сигурности, коју омогућавају институти правне државе, који настају кроз дуг временски период, таложењем колективног нагона за самоодржањем. На крају овог дела дисертације кандидат износи критику теорије правне суверености, и аргументовано истиче њену неодрживост. Правна норма не може бити суверена, уколико изнад ње стоји њен доносилац, који се огледа у парламенту или правној личности државе. Како се мења воља државе, коју она исказује преко парламента тако се мењају и правне норме, док обрнуто није случај. Својом анализом, кандидат је то успешно и показао.

У последњем, **петом делу** (**Закључна разматрања**) кандидат завршава своја разматрања тако што анализира утицаје на развој Јовановићеве теорије државне суверености, а затим упоређујући његову теорију са моделом суверености какав је прописан позитивним правом у Републици Србији, те указује на евентуалне предлоге које би Јовановић дао данашњем српском уставотворцу. Аутор закључује да се

теорија народне суверености прокламована акутелним Уставом Србије и Јовановићева теорија државне суверености суштински разликују, те аргументовано указује на предности теорије државне суверености. Посебна вредност овог дела дисертације огледа се у напору који је кандидат уложио у проучавању позитивног уставног права Републике Србије, како би што тачније и прецизније могао да упореди ове правне режиме. У поглављу које носи назив „Могућности развоја уставног уређења Србије у светлу Јовановићевог дијалектичког метода“, кандидат иде корак даље, приказујући два могућа модела развоја, у зависности да ли ће нашим друштвом владати мир и стабилност који ће водити настанку правне државе или пак друштвене турбуленције које ће водити стагнацији. Кандидат аргументовано износи предности првог модела развоја и мане другог, што поткрепује јасним и концизним тврдњама.

У **Закључку**, кандидат је навео резултате истраживања и заузео критички став ка Јовановићевом схватању да истовременост настанка државе, власти и права проузрокује настанак правне државе, истичући да је то нужан али недовољан услов, с обзиром да постојање правне државе осим наведених фактора захтева и постојање савесног и одговорног јавног мњења, које представља кључни чинилац у функционисању „крчког“ механизма правне државе. Општи закључак је да су резултати истраживања и изведени закључци докторске дисертације јасно и концизно представљени.

Комисија сматра да сваки од наведених делова докторске дисертације испуњава све формалне и садржинске услове.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

1. Милош Р. Галић, „Кривични поступак из аспекта Фихтеовог субјективног идеализма,“ *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 3/2017, 909–923. (М 24);
2. Милош Р. Галић, „Правац развоја Аристотелове идеалне државе“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 1/2017, 211–223. (М 51);
3. Милош Галић, „Русоов концепт суверености“, *Правни живот* 12/2016, 481–495. (М 51)

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Након спроведеног истраживања, кандидат је дошао до следећих резултата и закључака:

Полазећи од идеје Слободана Јовановића, да су држава, власт и право појаве које истовремено настају, кандидат држи да су оне онтолошки повезане кроз теорију државне суверености. Аутор долази до закључка да је држава умна појава, али узрок њеног настанка је колективни нагон за самоодржањем који делује у људској заједници, а чију супротност представља индивидуални нагон за самоодржањем који делује у појединцу.

У дисертацији се истиче чињеница да Слободан Јовановић настанак државе као историјске појаве везује за рат, јер су прве заједнице морале да се организују како би могле да опстану у сукобу са другим заједницама, односно како би интензитет дејства њихове силе био већи. Организованост је условила да се чланови заједнице потчине вољи једног субјекта, који је добио моћ заповедања, чиме је настала друштвена хијерархија, односно власт. Регулисањем односа између владајућег и подређених субјеката, као и између самих подређених субјеката настало је право. Улога државе у савременом свету, према Јовановићевом мишљењу, састоји се из војне, правне и културне мисије, односно заштите државе од напада споља, одржавања унутрашњег мира међу члановима друштва, и обезбеђења материјалних и духовних добара за заједницу.

Анализирајући Јовановићево дело, аутор истиче да Јовановићев став о истовремености настанка државе, власти и права као феномена уопште, суштински утиче и на његово схватање о настанку правне државе. Иманентни циљ правне државе је заштита целине заједнице, односно у савременом демократском дискурсу заштита политичке мањине од тираније већине.

У складу са Јовановићевим поимањем, у модерној правној теорији, за разлику од претходних историјских искустава, када су прерогативи највише власти приписивани владајућим субјектима оличеним у физичким лицима кроз теорије владарске и народне суверености, ставља се акценат на сувереност апстрактне правне личности државе. Правна личност државе састоји се од заједничке воље, која за разлику од опште воље, коју чини воља већине у демократском друштву, представља компромис између воља друштвених група у заједници. Човек делује у друштву преко групе којој припада, а не као појединац. Но, како је немогуће да све друштвене групе и појединци учествују у налажењу заједничке воље, потребно је формирати државни орган који ће представљати верну слику друштва и који ће служити као средство за њено налажење. Тај орган у савременим државама је парламент. Заједничка воља у парламенту настаје расправом и препирком, односно међусобним сузбијањем индивидуалних воља чланова парламента, и она се изражава у закону. Како би усклађивање воља између друштвених група било што успешније, неопходно је и постојање горњег дома у коме ће бити представљени чланови политичке мањине у заједници.

Но, аутор указује да услед своје општости и апстрактности, заједничка воља не може да регулише и задовољи конкретне друштвене интересе. Та улога припада органима извршне власти, који кроз акте које доносе, заједничкој вољи додају део своје воље оличен у дискреционим овлашћењима. Уколико извршни органи прекораче своје надлежности, и повреду простор слободе појединца који му држава гарантује законом, или пак ако један појединац повреди простор слободе другог појединца, ове повреду отклањају судски органи путем својих пресуда које представљају заједничку вољу у појединачној ситуацији.

Јовановић у свом делу „О демократији“ прво прихвата начело строге поделе власти и систем непарламентарне представничке демократије, који касније одбацује у делу „Држава“ и прихвата систем парламентарне представничке демократије у коме је подела власти блаже изведена, закључивши да овај систем више одговара настанку правне државе. На трагу Јовановићевог схватања, аутор закључује да се ограничење три власти у систему парламентарне представничке демократије одвија на онтолошком нивоу, приликом доношења аката путем којих власти делују кроз утицај једне на егзистенцију друге, и на феноменолошком нивоу, иницијалним актима појединца, којима они стављају једну власт у функцију против друге, како би заштитили своја права, у ситуацији када им једна власт повређује та права прекорачењем надлежности. Осим правних метода ограничења изражених преко одговорности једне власти пред другом, услов постојања правне државе је и ванправни метод ограничења оличен у

савесном и активном јавном мњењу.

Један од најоригиналнијих закључака аутора тиче се уоквиравања врста слободе у делу Слободана Јовановића, кроз теоријско одређивање дубинске и линеарне слободе. Дубинска слобода представља апсолутни концепт слободе коју су у историји уживали једино суверени субјекти, и она се састоји од апсолутно слободног поступања са лицима и стварима до којих сеже без икаквих ограничења. Њена супротност је линеарна слобода, која је кључна за разумевање слободе субјеката права у правној држави. Линеарна слобода представља простор деловања који законодавна власт обележава другим двома властима и појединцима у друштву, и овај простор деловања је уређен правним нормама. Линеарна слобода представља садржајно одређен простор деловања слободног субјекта који му је држава омогућила, гарантујући правну сигурност, која представља најважнији принцип правне државе и врховну вредност демократског друштва.

Анализирајући актуелно уставно уређење Републике Србије и упоредивши га са концептом државне суверености који у својим делима износи Слободан Јовановић, аутор указује да се ова два система суштински разликују, из разлога јер је позитивноправним прописима у Републици Србији прокламована теорија народне суверености. Након критичког разматрања теорије народне суверености, аутор закључује да управо њени недостаци отежавају развој модерног српског друштва и залаже се за повратак теорији државне суверености.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултате истраживања кандидат приказује јасно, прегледно и прецизно. На сва постављена питања даје јасан и прецизан одговор, који произлази из самог истраживања. Приликом приказа резултата истраживања, кандидат се концентрише на оно што је суштински важно код сваке од постављених дилема. Резултате истраживања кандидат тумачи исправно и наводи аргументе за сваки изнети став. О сваком проблему кандидат је промислио и изнео своје мишљење. Сваки проблем сагледао је из различитих углова, одбацујући априорне ставове о његовом „решењу“ и приступајући му критички. Посебну умешност и знање кандидат је показао при анализи дела Слободана Јовановића. Вредни помена су посебно закључци о томе да Јовановићева решења правних проблема нису довољно заживела у пракси у нашем позитивноправном систему, те давање смерница, како би наше уставноправне институте ваљало поправити. Сви закључци произлазе из спроведеног истраживања ставова о теорији суверености као и ставова Слободана Јовановића о теорији државне суверености.

Постављене хипотезе и дилеме кандидат је у потпуности решио. Детаљном анализом теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића кандидат је показао да једино ова правна парадигма води настанку правне државе, те опстанку и прогресу целине друштва, док остали модели суверености воде рачуна о интересима само дела друштва, те би их услед тога требало одбацити. Исто тако, бавећи се анализом саме теорије државне суверености, аутор је дошао до закључка да ће до целовитог развоја ове идеје у позитивном праву савремених држава доћи тек у будућности.

И у одабиру релевантне грађе кандидат је показао научну зрелост и јасним стилем и прецизним језиком приказао резултате анализе постојећих решења и на основу њих сугерисао нова. Закључци логично проистичу из научних поступака који су примењени

Комисија стога позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме:

Комисија сматра да је докторска дисертација у потпуности написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Наслов дисертације, предмет, методи и циљеви истраживања се поклапају. Кандидат у дисертацији проверава хипотезе које су у пријави наведене и потврђује их.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе:

Комисија сматра да докторска дисертација садржи све битне елементе. Формално посматрано, дисертација садржи све битне делове: насловну страну, кључну документацијску информацију (на српском и енглеском језику), сажетак (на српском и енглеском језику), садржај, увод, централни део рада подељен на поглавља и уже целине у оквиру њих, закључак и списак литературе, литературу са интернета и изворе права. Суштински посматрано, сваки од ових делова садржи елементе који су неопходни и уобичајени.

3. **По чему је дисертација оригиналан допринос науци:**

Комисија сматра да докторска дисертација представља оригиналан допринос науци. Најважнији допринос свакако представља оригиналан начин на који кандидат одређује теорију државне суверености у делу Слободана Јовановића. Досадашња теоријска схватања о теорији државне суверености у делу Слободана Јовановића према мишљењу кандидата јесу непотпуна зато што се заснивају на посебној анализи три елемента теорије државне суверености, а то су држава, власт и право, који кроз теорију државне суверености добијају своје квалитативне преображаје. Кандидат овим доводи у питање неке од општеприхваћених ставова у теорији државе и права уопште, али и у теорији уставног права.

Допринос докторске дисертације није ограничен на објашњење теорије државне суверености у делу Слободана Јовановића. Како би дошао до суштине ове теорије, кандидат објашњава и основне појмове теорије суверености—односно надређеног и подређеног субјекта, теорије владарске, народне, парламентарне и правне суверености, ставове појединих истакнутих аутора о овим феноменима, односно највише и нижих власти у једној заједници, онтолошка и феноменолошка обележја суверене власти, те суштинску разлику између опште и заједничке воље. За правну науку уопште, посебан значај има детаљно обрађено питање о настанку и специфичностима заједничке воље.

Осим доприноса научног карактера, докторска дисертација има и практичан значај. Критичка анализа важећим прописима прокламоване теорије народне суверености у Републици Србији и указивање на конфузију и бројне нејасноће до којих она доводи, служе као смерница, пре свега уставотворцу при даљем регулисању ове материје.

На Универзитету у Новом Саду постоји обавеза да се све докторске дисертације пре стављања на увид јавности провере кроз програм iThenticate у циљу откривања плагијаризма. У том смислу, извршена је провера и докторске дисертације „Теорија државне суверености у делу Слободана Јовановића“, кандидата Милоша Галића. Провером је утврђено да постоји свега 3% поклапања текста у докторској дисертацији са текстовима доступним у бази података iThenticate. Такав резултат представља оригиналан допринос науци, нарочито ако се узме у обзир да су из провере искључени само цитирани делови текста и списак литературе и осталих извора на крају дисертације. Одредбе правних аката, уобичајени изрази који се користе у науци теорије државе и права, те подаци из кључне документацијске информације, која је саставни део докторске дисертације, подаци са насловне стране и сл., као и речи и изрази који се неизбежно понављају у свакој докторској дисертацији, остали су као предмет провере и урачунати су у проценат поклапања.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања: Комисија сматра да докторска дисертација нема недостатке који би утицали на резултат истраживања
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

У Новом Саду,
3. 10. 2019. године

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Драган Митровић, редовни професор,
Правни факултет Универзитета у Београду
(председник комисије)

Др Слободан Орловић, редовни професор,
Правни факултет Универзитета у Новом Саду
(члан комисије)

Др Драгутин Аврамовић, ванредни професор,
Правни факултет Универзитета у Новом Саду
(члан комисије – ментор)

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.